

Ο Εφρέμ Ινμπαρ στην «Κ»: Μακάρι οι ΗΠΑ να πρόσεχαν την Ανατολική Μεσόγειο

Ο καθηγητής Εφρέμ Ινμπαρ στην «Κ»

Ο καθηγητής Εφρέμ Ινμπαρ είναι πρόεδρος του JISS και ιδρυτικός διευθυντής του Κέντρου Στρατηγικών Σπουδών Begin-Sadat.

[Βασίλης Νέδος](#)

Στην εκτίμηση ότι οι [ΗΠΑ](#) δεν έχουν γενικά επεξεργασμένη [πολιτική](#) για την [Ανατολική Μεσόγειο](#) προχωρεί ο **καθηγητής Εφρέμ Ινμπαρ**, πρόεδρος του **Jerusalem Institute for Strategy and Security (JISS)**, ιδρυτικός διευθυντής του **Κέντρου Στρατηγικών Σπουδών Begin-Sadat** για 23 χρόνια (1993-2016), με πολυετή και παγκόσμια εμπειρία, και ένας από τους βαθύτατους γνώστες θεμάτων που αφορούν τις σχέσεις του Ισραήλ στην περιοχή, αλλά και των περιφερειακών ισορροπιών ευρύτερα. Απαντώντας στην ερώτηση της «Κ» σχετικά με το non paper που προϋδεάζει για την απόσυρση της αμερικανικής στήριξης από τον [EastMed](#), ο κ. Ινμπαρ επισημαίνει ότι «γενικά οι ΗΠΑ δεν έχουν πολιτική για την Ανατολική Μεσόγειο και είναι εγκλωβισμένες σε ιδεολογικούς σκοπούς», παραπέμποντας στις δεσμεύσεις για πράσινη ενέργεια. «Είμαι σκεπτικός ως προς τη δυνατότητα αυτής της διοίκησης (σ.σ. [Μπάιντεν](#)) να συλλογιστεί στρατηγικά», σημειώνει ο κ. Ινμπαρ.

Η τριμερής σχέση

Σε κάθε περίπτωση, οι ενεργειακές εξελίξεις δεν επηρεάζουν τις σχέσεις του Ισραήλ με τα ελληνικά κράτη (Ελλάδα – Κυπριακή Δημοκρατία). «Οι συζητήσεις που πραγματοποιούνται εδώ και

αρκετά χρόνια έχουν στρατηγική φύση. Η ενέργεια είναι απλώς ένα μέρος τους. Και γενικά το χρήμα είναι λιγότερο σημαντικό όταν λαμβάνονται στρατηγικές αποφάσεις. Η τριμερής σχέση μας εδράζεται στο στρατηγικό συμφέρον», αναφέρει ο κ. Ινμπαρ. Για τον έμπειρο αναλυτή, η στάση της Τουρκίας παραμένει πρόβλημα. «Βλέπουμε μια πολύ πιο επιθετική **Τουρκία**, η οποία τροφοδοτείται από οθωμανικές και ισλαμιστικές παρορμήσεις. Και η δίψα τους για ενέργεια είναι απλώς μέρος αυτής της γενικότερης κατάστασης. Επιθυμούν να είναι κόμβος ενέργειας».

Σε γενικές γραμμές, ο κ. **Ινμπαρ** εκτιμά ότι η αμερικανική στάση εμφορείται από ιδεολογικά κίνητρα. «Βλέπουμε μια ισλαμιστική απειλή από την Τουρκία, τη Γάζα, την κυβέρνηση της Τρίπολης στη Λιβύη, τη μουσουλμανική αδελφότητα. Και οι Αμερικανοί επικρίνουν την κυβέρνηση Σίσι για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ζητούν ελεύθερες εκλογές, σαν αυτές να είναι πανάκεια για όλα. Οπότε οι Αμερικανοί μιλάνε ιδεολογικά», λέει ο κ. Ινμπαρ. Ως προς την **Αίγυπτο**, ο κ. Ινμπαρ συμφωνεί με τη μετατροπή της σε κόμβο εξαγωγής φυσικού αερίου μέσω **LNG**, ωστόσο εκφράζει επιφυλάξεις κατά πόσον το **Κάιρο** διαθέτει τα επενδυτικά κεφάλαια για να στηρίξει την παραγωγή καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας.

Ο ρόλος Ρωσίας – Κίνας

Στην ερώτηση της «Κ» περί του εάν η Ρωσία ή η Κίνα επηρεάζουν τις αμερικανικές αποφάσεις και για την Ανατολική Μεσόγειο, απαντάει καταφατικά. «Φυσικά τους ενδιαφέρουν η Ρωσία και η Κίνα. Η Ρωσία έχει φυσική παρουσία. Ενώ το κινεζικό “Belt and Road” καταλήγει στην Ανατολική Μεσόγειο. Εύχομαι οι

Αμερικανοί να έδιναν λίγο περισσότερη προσοχή στην Ανατολική Μεσόγειο», αναφέρει ενδεικτικά.

Ως προς την οικονομική σημασία ενός αγωγού όπως ο EastMed, ο κ. Ινμπαρ σημειώνει ότι χωρίς αυτόν «θα είμαστε περισσότερο εξαρτημένοι από τη Ρωσία». Ωστόσο θεωρεί ότι υπάρχει η ανάγκη και για μια πιο ευρωπαϊκή θέση στα ζητήματα ενέργειας. «Οποιαδήποτε απόφαση θα πρέπει να είναι μια ευρωπαϊκή απόφαση, καθώς η Ε.Ε. θα κληθεί να τη χρηματοδοτήσει ή όχι. Οι Αμερικανοί», προσθέτει.

Η όποια απόφαση (για την ενέργεια) θα πρέπει να είναι ευρωπαϊκή, καθώς η Ε.Ε. θα κληθεί να τη χρηματοδοτήσει.

Στο ερώτημα εάν η απόφαση αυτή εξυπηρετεί την Αγκυρα ή έγινε ώστε να δοθεί ένα σήμα ώστε ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν να αισθανθεί λιγότερη πίεση, ο κ. Ινμπαρ απαντάει αρνητικά και κλίνει προς μια εξήγηση, η οποία έχει να κάνει με τις αδυναμίες της άσκησης πολιτικής από την κυβέρνηση Μπάιντεν. «Η κυβέρνηση Μπάιντεν δεν είναι φιλική προς τον Ερντογάν. Τελευταίο παράδειγμα ήταν ότι δεν κάλεσαν την Τουρκία στο “Democracy Forum” τον Δεκέμβριο. Η κυβέρνηση Τραμπ ήταν πολύ πιο φιλική. Επιπλέον, η Τουρκία έχει μια περιορισμένη επιρροή στην Ουάσιγκτον. Η Ελλάδα είναι σε πολύ καλύτερη θέση», απαντάει.

Η σημασία του non paper

Επιπλέον θεωρεί ότι το non paper δεν αποτελεί κάποιο προπομπό μεσολάβησης ανάμεσα σε Τουρκία και Ελλάδα. «Δεν νομίζω ότι οι Αμερικανοί σε αυτό το στάδιο θέλουν να μεσολαβήσουν ανάμεσα στις δύο χώρες», λέει. Μάλιστα θεωρεί ότι η Ουάσιγκτον κάνει ελάχιστα πράγματα ακόμα και στο πιο σημαντικό πεδίο, το εσωτερικό, λ.χ. να βοηθήσει την αντιπολίτευση του Ερντογάν στην Τουρκία. «Η Τουρκία θα είναι εκ των πραγμάτων πιο φιλειρηνική αν ξεφορτωθεί τον Ερντογάν. Θα έπρεπε να ενθαρρύνουν περισσότερο την αντιπολίτευση», σημειώνει.

Ως προς τη γενικότερη κατάσταση στην Ανατολική Μεσόγειο, ο κ. Ινμπαρ φιλοτεχνεί την εξής εικόνα: «Αν κοιτάξουμε το συστημικό περιβάλλον θα δούμε ένα μειωμένο αμερικανικό ενδιαφέρον για την περιοχή και είναι κάτι που σέβομαι. Αυτό δείχνει μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων σε τοπικούς παράγοντες. Όπως η Ελλάδα, το Ισραήλ, η Τουρκία αλλά επίσης και η Ρωσία. Η Τουρκία επιθυμεί

ρόλο. Είναι ένα αναθεωρητικό κράτος που θέλει να αλλάξει την κατάσταση. Φυσικά θα περιοριστεί για οικονομικούς λόγους που απορρέουν από τις πολιτικές του Ερντογάν.

Η Τουρκία έχει ολοένα και περισσότερες εγχώριες δυνατότητες στρατιωτικού υλικού. Δημιουργούν ένα πρόγραμμα πυραύλων και επιζητούν και πυρηνικές δυνατότητες», λέει ο κ. Ινμπαρ. Και εξηγεί ότι μια και οι ΗΠΑ «δεν είναι εδώ (σ.σ. στην περιοχή)», οι τοπικές δυνάμεις είναι εκείνες που επιφορτίζονται με τη διατήρηση του στάτους κβο.

Αναφέρεται χαρακτηριστικά στην Αίγυπτο που διαδραματίζει ρόλο περιφερειακής δύναμης αλλά και στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ). «Τα ΗΑΕ εμπλέκονται περισσότερο πια. Προσπαθούν να αγοράσουν τον Ερντογάν, άλλωστε το “μπαξίσι” είναι στην οθωμανική κληρονομιά αυτών των περιοχών, αλλά δεν νομίζω ότι θα τα καταφέρουν», αναφέρει. «Γενικά τα επόμενα χρόνια θα δούμε μια πολύ πιο χαοτική Ανατολική Μεσόγειο», υπογραμμίζει ο κ. Ινμπαρ. Αν και τονίζει ότι πρόκειται για το χειρότερο δυνατό σενάριο «worst case analysis», σημειώνει ότι η Τουρκία ισλαμοποιείται και χρησιμοποιεί τη Λιβύη ως δίοδο προώθησης μεταναστευτικών ροών προκειμένου να εκβιάζει διαρκώς την Ευρώπη. Γενικά βλέπει μια «πιο ανταγωνιστική σχέση ανάμεσα στη Δύση και την Τουρκία» και όπως λέει «το ΝΑΤΟ δεν έχει κανέναν μηχανισμό για να ξεφορτωθεί έναν προβληματικό εταίρο».

Αυτή η σχέση της Τουρκίας με τη Δύση, λέει ο κ. Ινμπαρ, δίνει στην Αγκυρα μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων, οπότε η κατάσταση δεν πρόκειται να αλλάξει δραματικά στο εγγύς μέλλον.